

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-31-95, тел./факс: 255-33-08

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Відповідно до доручення Голови Верховної Ради України Д. Разумкова Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 3 березня 2021 року розглянув проект Закону України про Службу військового капеланства (реєстр. № 4626 від 22.01.2021), поданий народним депутатом України Р. Костенком та іншими народними депутатами України.

Метою законопроекту є створення Служби військового капеланства та законодавчого закріплення статусу військових капеланів як військовослужбовців, визначення організаційно-правових засад взаємодії військових формувань і релігійних організацій у процесі забезпечення функціонування інституту військового капеланства з метою реалізації військовослужбовцями Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та членами їх сімей права на свободу совісті, світогляду та віросповідання з урахуванням поліконфесійності нашої держави.

У законопроекті:

визначаються поняття «Служба військового капеланства», «духовно-релігійні потреби», «задоволення духовно-релігійних потреб», «душпастирська опіка», «консультування командування з духовно-релігійних питань» та інші;

визначаються принципи, на яких здійснюється діяльність Служби військового капеланства, її структура, порядок підпорядкування та загальна чисельність;

закріплюється статус військових капеланів як військовослужбовців, визначаються їх функціональні обов'язки;

пропонується запровадити відповідні квоти конфесійного представництва відповідно до потреб особового складу з урахуванням поліконфесійності нашої держави;

передбачається створення Міжконфесійних рад з питань військового капеланства як дорадчих органів при Міністерстві оборони України та Міністерстві внутрішніх справ України.

Як зазначено у Пояснювальній записці до проекту, його реалізація не потребує додаткових фінансових і матеріальних витрат за рахунок Державного бюджету України.

Натомість, Міністерство фінансів України за результатами аналізу положень законопроекту дійшло висновку, що його реалізація може вплинути на показники Державного бюджету України та потребувати додаткових видатків.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, проаналізувавши законопроект, висловило щодо його змісту ряд зауважень.

Зокрема, Головне управління звернуло увагу на те, що запропонований у проекті підхід, який полягає у наданні капелану статусу військовослужбовця, не узгоджується з нормами статті 35 Конституції України, відповідно до якої церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави.

Натомість у законопроекті виникає фактичне поєднання церкви і держави, адже військові капелани, будучи військовослужбовцями у складі Служби військового капеланства у підрозділах Збройних Силах України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України та інших утворених відповідно до Законів України військових формуваннях, одночасно є й служителями відповідної церкви.

Крім цього, порядок фінансування діяльності військових капеланів, який передбачає можливість оплати їх роботи та утримання за рахунок коштів держави, не підтримується Головним управлінням з огляду на вищевказаний конституційний принцип.

Експерти Головного управління вважають, що військові капелани не можуть мати статус військовослужбовця і притаманні цьому статусу інші ознаки, зокрема, мати військові звання, займати посади у військовій частині (підрозділі), військовому навчальному закладі, установах та організаціях Збройних Сил України, отримувати грошове і матеріальне забезпечення та соціальний захист як військовослужбовці.

З огляду на неприйнятність статусу капелана як військовослужбовця експерти вважають недоцільним внесення змін до законів України «Про військовий обов'язок і військову службу» та «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України».

Водночас, у висновку Головного управління зазначено, що чинне законодавство містить достатньо нормативно-правових приписів, спрямованих на задоволення релігійних потреб військовослужбовців, якими створені правові підстави для задоволення релігійних потреб відповідної категорії осіб. Зокрема, базовий Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» достатньою мірою розкриває зміст релігійних прав і встановлює гарантії їх реалізації.

Крім цього, експерти звернули увагу на те, що у законопроекті не дотримано правил законотворчої техніки, а термінологічний апарат потребує доопрацювання.

